

**Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen
talousarvioehdotus vuodelle 2011**

RIISTAN- JA KALANTUTKIMUS

01. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 16 043 000 euroa.

RKTL uudistaa vielä ohjaavalle ministeriölleen ehdotuksensa 1 milj. euron sopeutumisrahan saamiseksi vuodelle 2011. Ko. määrärahalla on tarkoitus saada lisää aikaa, jotta tarvittavat henkilöstövähennykset voitaisiin suorittaa luonnollisen poistuman kautta.

Määrärahaa saa käyttää myös kalanviljelylaitosten ja tutkimusasemien sijoitusmenoina luettavien perusparannuksista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Selvitysosa

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen tehtävänä on tuottaa tutkittua tietoa ja asiantuntijapalveluita kala- ja riistavarojen kestävästä käytöstä, luonnon monimuotoisuuden ylläpitämiseksi sekä kala-, riista- ja porotalouden elinvoimaisuuden turvaamiseksi.

RKTL tukee pääluokkaperustelussa esitettyjen maa- ja metsätalousministeriön toimialan vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista seuraavasti

- tuottaa tietoa kala- ja riistavaroista sekä arvioi ja ennustaa kala- ja riistakantojen tilaa niiden kestävästä ja monipuolisen hyödyntämisen perustaksi,
- kehittää kala- ja porotalouden elinkeinoja sekä tuottaa kalatalouden tilastot sekä tietoa kalan, riistan ja poron käytöstä, jalostuksesta ja kaupasta,
- tuottaa tietoa vapaa-ajankalastuksen ja metsästyksen yhteiskunnallisesta ja sosioekonomisesta vaikuttavuudesta.
- tuottaa tietoa, asiantuntijapalveluita ja viljelytuotteita, joiden avulla kala- ja riistavarojen hoito on tehokasta, tarpeeseen perustuvaa ja suunnitelmallista sekä huolehtii osaltaan että kalavarat säilyvät geneettisesti monimuotoisina ja tuottavina
- edistää tietotuotannolla hirven, suurpetojen ja hylkeiden aiheuttamien vahinkojen ehkäisemistä,
- edistää porolaidunten kestävästä käytöstä mm. tuottamalla tietoa laidunten käytöstä ja tilasta,
- huolehtii tutkimustiedon siirrosta nopeasti ja tehokkaasti päättäjien, yrittäjien sekä neuvonnan, opetuksen ja kansalaisten sekä riistakanta-arvioiden perusaineiston tuottajien käyttöön.

Kala- ja riistavarojen runsauden ja hyödyntämisen seurannassa otetaan huomioon maa- ja metsätalousministeriön strategiset tavoitteet sekä erityisesti kalaston tilan ja riistaeläinten levinneisyyden, runsauden ja vahinkomäärien aiheuttamat muutostarpeet.

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2011 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitokselle seuraavat alustavat tulostavoitteet.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Vuonna 2011 toteutetaan vuosien 2007 - 2011 tuottavuusohjelmaa, mm. kehittämällä toimipaikkaverkostoa ja tietohallintoa, lisäämällä yhteistyötä Luonnonvara- ja yhteiskuntatutkimuksen yhteenliittymän sisällä sekä hankkimalla lisäpalveluja palvelukeskuksesta.

Tuottavuustoimenpiteenä toteutetaan lisäksi vuonna 2010 laadittu toimipaikkaverkoston kehittämissuunnitelma ja lakkautetaan eräitä tehtäviä suunnitelman mukaan.

Toimintaa vahvistetaan erityisesti elinkeino-, yhteiskunta- ja taloustutkimuksen osalta. Vahvistetaan riistantutkimusta, etenkin suurpetotutkimusta ja suurpetojen kannanarviointia. Voimavaroja suunnataan kansainvälistymiseen, vesiviljelyyn sekä uusien tuotteiden ja tiedonhallinnan kehittämiseen. Kalakantojen hoitamiseksi käytetään arvokalojen sopimuskasvatukseen ja istutuksiin noin 0,9 milj. euroa.

Päätoiminnot	Kustannukset m €			Htv			Tulot m€		
	Tot. 2009	Enn. 2010	Arvio 2011	Tot. 2009	Arvio 2010	Arvio 2011	Tot. 2009	Arvio 2010	Arvio 2011
Tutkimus- ja kehittämis-toiminta	8,60	7,94	7,13	137	135	133	1,21	1,36	1,36
<i>Kalantutkimus</i>	<i>4,86</i>	<i>4,25</i>	<i>4,00</i>	<i>81</i>	<i>80</i>	<i>79</i>	<i>0,84</i>	<i>0,80</i>	<i>0,80</i>
<i>Elinkeino- ja yhteiskuntatutkimus</i>	<i>1,57</i>	<i>1,50</i>	<i>1,30</i>	<i>24</i>	<i>24</i>	<i>24</i>	<i>0,29</i>	<i>0,35</i>	<i>0,35</i>
<i>Riistantutkimus</i>	<i>2,17</i>	<i>1,90</i>	<i>1,60</i>	<i>27</i>	<i>26</i>	<i>25</i>	<i>0,08</i>	<i>0,16</i>	<i>0,16</i>
<i>Porontutkimus</i>	<i>0,00</i>	<i>0,29</i>	<i>0,23</i>	<i>5</i>	<i>5</i>	<i>5</i>	<i>0,00</i>	<i>0,05</i>	<i>0,05</i>
Muut palvelut ulkoisille asiakkaille	2,07	2,60	2,40	19	19	19	2,03	1,72	1,71
<i>Sopimuskasvatus</i>	<i>1,10</i>	<i>1,10</i>	<i>0,90</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
<i>Vesiviljelyn maksullinen toiminta</i>	<i>0,09</i>	<i>0,80</i>	<i>0,80</i>	<i>13</i>	<i>13</i>	<i>13</i>	<i>1,30</i>	<i>1,12</i>	<i>1,11</i>
<i>Maksulliset tutkimus- ja asiantuntija-suoritteet ja muu palvelutuotanto</i>	<i>0,89</i>	<i>0,70</i>	<i>0,70</i>	<i>5</i>	<i>5</i>	<i>5</i>	<i>0,73</i>	<i>0,60</i>	<i>0,60</i>
Muiden julkishyödykkeiden tuottaminen ja viranomaistoiminta	0,59	13,77	13,14	141	140	138	1,99	1,28	1,29
<i>Kala- ja riistavarojen arviointi ja tilastointi</i>	<i>0,00</i>	<i>5,40</i>	<i>5,14</i>	<i>63</i>	<i>62</i>	<i>60</i>	<i>1,36</i>	<i>0,80</i>	<i>0,80</i>
<i>Tutkimuksen asiantuntijatoiminta</i>	<i>0,00</i>	<i>2,70</i>	<i>2,50</i>	<i>21</i>	<i>21</i>	<i>21</i>	<i>0,35</i>	<i>0,09</i>	<i>0,10</i>
<i>Kalakantojen hoito</i>	<i>0,59</i>	<i>0,50</i>	<i>0,50</i>	<i>6</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>0,11</i>	<i>0,10</i>	<i>0,10</i>
<i>Vesiviljely</i>	<i>0,00</i>	<i>5,17</i>	<i>5,00</i>	<i>51</i>	<i>51</i>	<i>50</i>	<i>0,17</i>	<i>0,29</i>	<i>0,29</i>
Yhteensä	11,25	24,31	22,67	297	294	290	5,23	4,36	4,36
Htv /oma momentti					281	276			
Htv/Vesivarat					12	12			
Htv/Teno/Näätämö					2	2			
					295	290			

Tutkimuslaitoksen ulkopuolisen rahoituksen määrä arvioidaan pysyvän saavutetulla tasolla. Menoista katetaan 30 % ulkopuolisella rahoituksella, joka hankitaan yksityiseltä ja julkiselta sektorilta. Maksullisen toiminnan ja yhteistyörahoituksen tuloja pyritään säilyttämään saavutetulla tasolla. Vesiviljelyn maksullisen toiminnan kannattavuutta parannetaan suunnitelluilla ja aloitetuilla toimenpiteillä.

	Työntuottavuus			Yksikkökustannukset		
	kpl/htv, mättilitra/htv tai poikasyksikkö/htv			euroa/kpl, euroa/mättilitra tai euroa/poikasyksikkö		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011
Kokonaistuottavuus (3 vuoden ka.)	100	100	100			
Työntuottavuus (3 vuoden ka.)	101	101	101			

Tutkimustoiminnan ja asiantuntijatehtävien kokonaiskustannukset/ tutkijahtv, 1 000 euroa	162	165	167			
Julkaisut (3 vuoden liukuva ka.)						
- asiantuntijatarkastetut tieteelliset artikkelit/tutkijahtv, kpl	0,9	0,8	0,8			
- muut julkaisut/tutkijahtv, kpl	2,7	3,0	3,0			
Kanta-arviot kpl	0,30	0,30	0,30	284 059	270 000	270 000
Tilastot kpl	0,90	0,90	0,90	124 261	120 000	120 000
Mäti, litraa	446	400	400	347	330	330
Laitospoikaset py à 50 g /kpl	137 886	140 000	140 000	1,06	1,00	1,00
Luonnonravintopoikaset py à 5 g /kpl	1 459 419	1 400 000	1 400 000	0,09	0,10	0,1

Tuotokset ja laadunhallinta

Asiantuntijatyötä lisätään. Tutkimuksen palvelukykyä päätöksenteolle parannetaan lisäämällä ongelmien monitieteellistä käsittelyä. Tuotetaan tieteellisten kriteerien mukaista korkeatasoista tietoa ja pidetään tieteellisen julkaisu- ja tiedonvälityksen määrää saavutetulla tasolla. Tutkimuslaitos on verkottunut Helsingissä, Joensuussa, Jyväskylässä, Oulussa ja Turussa yliopistojen kanssa muodostaen tutkimusyhteisöjä ja toimii osana Luonnonvara- ja ympäristötutkimuksen yhteenliittymää sekä yhteistyössä kansainvälisten tutkimuslaitosten kanssa. Projektityöskentelyä evaluointijärjestelmineen vahvistetaan edelleen. Lisäksi kehitetään seurantamenetelmiä ja analyysejä. Vesiviljelyn, kannanarvioinnin ja tilastoinnin sekä tutkimuksen toiminnan laatu varmistetaan toimintajärjestelmillä.

	2009 TP	2010 arvio	2011 tavoite
Annetut lausunnot	99	95	95
Työryhmäjäsenyydet	305	300	300
Tieteelliset julkaisut (3. vuoden ka)	75	80	80
Kanta-arvioinnit ja tilastot	17	18	17
Mäti, litraa	4 532	4 400	4 400
Laitospoikaset, 1.000 py à 50 g /kpl	1 719	1 650	1 650
Luonnonravintopoikaset 1.000 py à 5 g /kpl	1 691	1 500	1 500

Toiminnan tulot ja menot (1 000 euroa)

	2009 TP	2010 TA	2011 TAE
Bruttomenot	24 006	23 213	21 556
Bruttotulot	5 606	4 360	4 360
Nettomenot	18 400	18 853	17 196

Siirtyvät erät

- siirtynyt edelliseltä vuodelta	3 800	2 647
- siirtynyt seuraavalle vuodelle ¹⁾	2 647	1 161

¹⁾ sisältää sopimuskasvatuksen

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon 8 henkilötyövuoden vähentyminen tuottavuustoimien vuoksi.

2011 talousarvio	15 723 000
2010 talousarvio	16 212 000
2009 tilinpäätös	17 245 000

Tutkimus- ja viljelytoiminnan lisäksi toimitaan asiantuntijoina erilaisissa kansallisissa ja kansainvälisissä tehtävissä sekä hoidetaan tutkimuslaitokselle osoitetut kansalliset ja kansainväliset velvoitteet.

Tutkimuslaitos lisää asiantuntijatoimintaa ja viestintää sekä lisää tietotuotannon määrää, laatua sekä laaja-alaisuutta ja jatkaa tutkimuksen suuntaamisesta yhteiskunnallisesti vaikuttaville alueille mm. Luonnonvara- ja ympäristötutkimuksen yhteenliittymän sekä sektoritutkimuksen suunnitelmien mukaan. Toiminnan kokonaisvolyymi pienenee ministeriön hyväksymän tuottavuusohjelman mukaisesti. Tuottavuustoimenpiteenä toteutetaan lisäksi vuonna 2010 laadittu toimipaikkaverkoston kehittämissuunnitelma ja lakkautetaan eräitä tehtäviä vuonna 2010 laadittavan suunnitelman mukaan.

Tutkimuskysynnän painotukset muuttuvat edelleen. Varsinkin suurpetojen tutkimusta ja seuranta lisätään ja kanta-arvioinnin seurantajärjestelmää sekä siihen liittyvää tietohallintoa kehitetään. Tutkimustulosten hyödynnettävyyttä elinkeinotoiminnassa parannetaan. Toiminnan kehittämisessä otetaan huomioon muutokset budjetti- ja työllisyysrahoituksessa. Rahoitus turvataan lähivuosina asiakasrahoituksen, EU-rahoituksen ja yhteistyörahoituksen avulla. Kehittämisessä otetaan huomioon myös tutkimuslaitoksen kansainvälisten sekä muiden evaluointien tulokset, sektoritutkimuslaitoksia koskevat päätökset ja suositukset sekä tutkimusasematyöryhmän suositukset.

Tutkimusta suunnataan toimialaan liittyviin sektoritutkimuksen neuvottelukunnan tutkimusohjelmiin, ja tutkimuslaitos toimii osana Ympäristö- ja luonnonvaratutkimuksen yhteenliittymää.

Toteutetaan vuosien 2007 – 2011 tuottavuusohjelma mm. kehittämällä toimipaikkaverkostoa ja hankkimalla palveluja palvelukeskukselta sekä osallistumalla hallinnonalan tiivistyvään yhteistyöhön. Tuloksellisuuden mittaristoa kehitetään edelleen. Henkilöstön ammatilliseen kehitykseen investoidaan edelleen voimavaroja.

Toimintaa ja osaamista monipuolistetaan ja kansainvälistetään mm. yhteistyöllä varsinkin yliopistojen sekä muiden kotimaisten että ulkomaisten tutkimuslaitosten ja asiantuntijoiden kanssa. Tutkimuksen työprosessia terävöitetään toiminnanohjausjärjestelmän avulla. Tutkijayhteisöjä vahvistetaan ja Helsingin yksikön suhteellinen osuus pienenee edelleen. Fyysiset investoinnit keskitetään tuloksellisuuden kannalta tärkeimpiin kohteisiin.

Keskeisiä tuotteita ovat tieteelliset ja muut julkaisut, yleistajuiset artikkelit, esitelmät, lausunnot, raportit, kanta-arviot, asiantuntijapalvelut ja tilastojulkaisut. Vesiviljelyn tärkeimmät tuotteet liittyvät kalaston monimuotoisuuden ylläpitoon. Niitä ovat emokalastot, maitipankki ja mäti sekä tutkimusmateriaali.

KALANTUTKIMUS

Kalantutkimustoiminnalla edistetään kala- ja rapuvarojen kestävää hyödyntämistä sekä turvataan kala- ja rapukantojen tuotantokykyä tuottamalla kalavesien hoitoa ja ohjausta varten luotettavia ja ajantasaisia tutkimustuloksia sekä muita tietoja.

Kalavesien tilaa ja kunnostamista koskevissa tutkimuksissa tuotetaan tietoa muuttuvan ympäristön ja vesistökuunnostusten vaikutuksista kaloihin, kalavesien tilaan ja kalatalouteen. Tutki-

musten painopisteitä vuonna 2011 ovat ilmastonmuutoksen vaikutuksiin ja siihen sopeutumiseen liittyvät tutkimukset sekä kestävä kalastuksen periaate kalakantojen hoidossa.

Ilmastonmuutokseen liittyvissä tutkimuksissa tarkastellaan ilmastosykliden vaikutusta lohikalakantojen runsauteen ja niiden elinkiertojen avainkohtiin. Samalla tuotetaan sovellettavaa tietoa lohikalakantojen hoidon ja käytön suunnittelemiseksi ilmaston muuttuessa. Happamien sulfaattimaiden ympäristöriskien vähentämiseksi ja vesistöjen ekologisen tilan parantamiseksi kehitetään menetelmiä alunamaiden happamuus- ja metallipäästöhaittojen ehkäisyyn muuttuvissa ilmasto-olosuhteissa. Kestävää kalastusta kalakantojen hoidossa selvitetään tutkimalla hauen, ahvenen ja kuhan kalastuksen määrän, laadun ja ohjauksen vaikutuksia petokalakantoihin. Tarkoituksena on kehittää kestävä kalastuksen malleja, joita soveltamalla järvet tuottaisivat suuria petokalasaaliita ja samalla vesialueen ekologinen tila säilyisi hyvänä tai paranis.

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos hoitaa EU:n vesipuitedirektiivin mukaiset vesienhoitolailia ja -asetuksella tutkimuslaitokselle määrätyt tehtävät, jokien ja järvien kalastoseurannat sekä kalaperusteisen ekologisen tilan luokittelun kehittämisen, jotka toteutetaan yhteistyössä kalatalous- ja ympäristöhallinnon kanssa.

Itämeritutkimuksissa tuotetaan tietoa, jonka avulla voidaan kehittää kestäviä edellytyksiä erityisesti rannikkovesien kalaston monipuoliselle hyödyntämiselle muuttuvissa olosuhteissa, sekä samalla vaikuttaa myönteisesti Itämeren tilaan. Tutkimusten painopisteitä vuonna 2011 ovat hylkeiden ja merimetsojen aiheuttamien haittojen ja niiden vähentämiskeinojen tutkimus, rannikon vajaasti hyödynnettyjen särkikalojen määrien ja pyyntiedellytysten arviointi, kalojen lisääntymisaluekartoitukset, vierasainesiin ja öljyyn liittyvät tutkimukset sekä Itämeren ja rannikkovesien tilan ja siihen vaikuttavien tekijöiden seuranta kalaston perusteella. Uutta tietoa saadaan myös kalanpyydyksistä pyydettyjen ja GPS-lähettimeillä varustettujen harmaahylkeiden liikkeistä merialueilla. Lisäksi lohen lisääntymishäiriön (M74-ilmiö) laajuutta ja syitä käsittelevä tutkimus valmistuu ja tulosten pohjalta arvioidaan jatkoseurantojen tarvetta ja laajuutta.

Rakennettujen jokien tutkimuksissa tuotetaan tietoa maamme rakennettujen jokien kalatalouden kehittämiseksi sekä vaelluskalakantojen kestävä käytön edistämiseksi. Tutkimusten painopisteinä on selvittää vaelluskalakantojen palauttamisen, jokielinympäristöjen kunnostusten ja kalateiden biologis-teknisiä ja sosio-ekonomisia edellytyksiä, arvioida toteutettujen toimenpiteiden onnistumista sekä tuottaa suunnittelun ja päätöksenteon tarvitsemää tietoa kalojen elinkierron eri vaiheisiin liittyvistä korjaustoimista.

Kalakantojen arvioinnilla tuotetaan tietoa kalakantojen tilasta ja kehityksestä niiden kestävä käyttöä ja kalavesien hoitoon liittyvää suunnittelua ja päätöksentekoa varten. Kansainvälisenä yhteistyönä tuotetaan arviot lohi-, meritaimen-, silakka-, kilohaili- ja turskakantojen tilasta vuonna 2010 ja niiden kehitysnäkymistä vuosina 2011-2012. Itämeren rannikkokalastuksen saalislajeista seurannan kohteena ovat Saaristomerен kuha- ja ahvenkannat sekä Pohjanlahden vaellussiikkakannat, sisävesissä puolestaan muikkukannat. Tornionjokeen ja Simojokeen nousevien lohien määrästä tuotetaan arviot DIDSON-kaikuluotausta käyttäen. Myös Jäämereen laskevien Teno- ja Näätäjäjokien lohikalakantojen tilaa ja hyödyntämistä arvioidaan. Kansainvälisenä yhteistyöhankkeissa selvitetään mm. pelagisten lajien erilaisten hyödyntämistapojen vaikutuksia ja ekosysteemitiedon hyväksikäyttöä kalastuksen ohjauksessa. Kalakantojen arvioinnin osana toteutetaan EU-tiedonkeruuasetuksen asettamat velvoitteet kalakantojen seurannan ja niihin kohdistuvan biologisen näytteenoton osalta.

	Lestijoki	Perämeren alue	1 v.	40	18	38	30	30	30
	Lestijoki	Perämeren alue	2 v.	–	20	37	40	40	30
	Isojoki	Selkämeri	1 v.	20	20	16	20	20	20
	Isojoki	Selkämeri	2 v.	–	20	17	20	20	20
	Ingarskila	Suomenlahti	2 v.	10	20	19	20	30	30
Järvilohi	Pielisjoki	Vuoksen vesistö	1 v.	20	20	20	20	20	20
	Pielisjoki	Vuoksen vesistö	2 v.	70	30	83	100	80	80
Nieriä	Saimaa	Vuoksen vesistö	1 v.	30	20	23	–	–	–
Yhteensä	1 000 kpl		1 v.	650	530	328	180	180	180
			2 v.	522	640	598	610	610	560

ELINKEINO- JA YHTEISKUNTATUTKIMUS

Tutkimuksen kaksi painoaluetta ovat kalan, riistan ja poron elintarviketalouteen liittyvä tutkimus sekä eläinluonnonvarojen käytön, hoidon ja suojelun yhteiskunnallinen tutkimus. Yksikkö tuottaa kala- ja riistatalouden viralliset tilastot sekä ylläpitää tilastoinnin kannalta tarpeellisia tietovarantoja.

Elintarviketalouden tutkimusohjelmassa (2006-2012) tutkitaan kala-, riista- ja poroelintarvikkeita sekä niiden tuotantoa, kauppaa ja markkinoita. Ohjelmassa analysoidaan markkinoiden vaatimuksia ja kuluttajien asenteita, toimialarakenteiden ja yritystoiminnan muutoksia sekä ennakoidaan elinkeinojen kehittymistä. Ohjelmassa parannetaan elinkeinojen toimintaedellytyksiä tuottamalla uutta tietoa tuotannon ja tuotteiden kehittämiseksi. Erityisesti edistetään tuotannon laadun ja kestävä tuotannon kehittämistä. Elintarviketaloutta tutkitaan koko arvoketjussa alkutuotannosta kuluttajalle asti.

Tutkimusohjelman teemat ovat:

1. Kuluttajien tarpeet ja globaalit markkinat
2. Laadukkaat ja terveelliset elintarvikkeet
3. Monipuolinen ja kestävä tuotanto
4. Muuttuvat elinkeinot ja kilpailukyky

Eläinluonnonvarojen käytön, hoidon ja suojelun sosioekonominen tutkimusohjelma (2008-2013) tuottaa tietoa luonnonvarapolitiikan ja yhteiskunnallisen muutoksen suhteesta sekä hahmottaa koko luonnonvarapolitiikan kenttää suhteessa suuriin yhteiskunnallisiin muutostekijöihin. Ohjelmassa tutkitaan yrittäjyyden mahdollisuuksia sekä luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen edellytyksiä. Lisäksi tutkitaan luonnonvarojen hallinnan toimivuutta eri ryhmien kannalta sekä vaihtoehtoisia institutionaalisia järjestelyjä. Pyrkimyksenä on myös arvioida luonnonvarapolitiikkaa ja tuottaa tietoa, joka auttaa kehittämään ja suuntaamaan päätöksentekoa.

Tutkimusohjelma sisältää neljä teemakokonaisuutta:

1. Yhteiskunnan muutos ja luonnonvarapolitiikan tulevaisuus
2. Luonnonvaratalous: elinkeinotoiminta ja yrittäjyys
3. Luonnonvarojen hallinnan käytännöt ja instituutiot
4. Luonnonvarapolitiikan arviointi ja päätöksenteon tukikyky

Tutkimusohjelmiin tulevat hankkeet tullaan pääsääntöisesti toteuttamaan yhteistyössä muiden tutkimuslaitosten tai yliopistojen kanssa. Hankkeisiin pyritään löytämään hankekohtaisesti soveltuvimmat verkostokumppanit.

Tilastoinnin tehtävänä on vastata kala- ja riistatalouden taloudellis-yhteiskunnallisista seurannoista ja tilastoista. Lopputuotteena laaditaan viralliset kalastus- ja metsästystilastot sekä taloudellis-yhteiskunnallisia seurantatietoja. Lisäksi laaditaan seurantatiedot mm. kalatalousyriyten tilinpäätöstiedoista ja riistaeläinten aiheuttamista vahingoista sekä valmistellaan tutkimuksen kanssa kalatalouden toimialakatsaus. Toteutetaan EU-tiedonkeruu-ohjelman taloudellis-yhteiskunnallisten tietojen osuus ja valmistellaan ohjelman edellyttämää keskitettyä tietovarantoa ja siihen perustuvaa raportointia.

Pysyvien tilastotehtävien lisäksi tilastotoimi tuottaa maa- ja metsätalousministeriön sekä muiden tahojen teettämät ja tilaamat tilastointiin liittyvät erillistutkimukset ja muut asiantuntijapalvelut sekä vastaa kalataloustilastoinnista Euroopan Unionille, Eurostatille, FAO:lle, ICES:lle ja muille kansainvälisille tahoille.

RIISTANTUTKIMUS

Riistantutkimus tuottaa tietoa riistan runsaudesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä, riistan elinympäristöistä ja niiden hoidosta sekä riistaeläinten ja ihmistoimintojen suhteista hallinnon, järjestöjen, kansalaisten ja tiedeyhteisön tarpeisiin. Kansainvälinen asiantuntijatoiminta ja tutkimusyhteistyö ovat osa toimintaa ja yhteistyöverkostoa. Toiminnan laajuus riippuu aiempaa enemmän ulkopuolisen rahoituksen saannista.

Riistakantojen seurannat kattaa kaikki tärkeät riistalajimme ja tuottaa ajantasaisia ja luotettavia kanta-arvioita päätöksenteon tueksi. Seurantoja tehostetaan etenkin pyyntiluvanvaraisten ja kansainvälisiin raportointeihin sisältyvien lajien osalta. Riistaseurantojen tiedonkeruu- ja raportointijärjestelmän uudistamista jatketaan yhteistyössä Metsästäjien keskusjärjestön ja MMM:n kanssa.

Riistalajikohtaiset kannanhoitosuunnitelmat huomioidaan tutkimushankkeita ja -kokonaisuuksia suunniteltaessa. Riistakantojen kestävä käyttö on yksi kannanhoidon perusteista, mihin kannanvaihteluiden syitä tutkivissa hankkeissa tuotetaan tietoa. Näissä hankkeissa keskeinen osa on lajien lisääntymismenetyksen ja metsästyksen vaikutusten selvittämisellä, lajien elinpiirin käytöllä sekä levittäytymisellä uusille alueille. Pääosin satelliittipaikannintekniikkaan perustuvat yksilötason tutkimukset tuottavat erittäin monipuolista tietoa niin kannanarvioinnin, riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen kuin elinympäristövaatimustenkin tutkimuksen tarpeisiin. Tutkimuksissa pyritään kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan missä huomioidaan niin lajien väliset vuorovaikutussuhteet kuin suhde elinympäristöön ja ihmistoimintaan.

Riistan elinympäristöjen ja hoidon tutkimuksessa tuotetaan tietoa riistan elinympäristövaatimuksesta, elinympäristön muutosten vaikutuksista sekä riistalajiston monimuotoisuudesta. Tutkimustulokset edistävät riistan tarpeiden huomioon ottamista etenkin talouskäytössä olevissa ympäristöissä. Peltoriistatutkimuksessa jatketaan maatalousympäristöjen monimuotoisuuden tutkimusta. Kosteikkojen ja vesilintukantojen hoitoon liittyvän kansainvälisen yhteistyön korostuessa niihin liittyvää tutkimusta tehostetaan.

Merihyljetutkimusta tehostetaan yhteistyössä kalantutkimuksen kanssa. Painopisteenä on etenkin nopeasti kasvavan hallikannan ja kalastuksen keskinäiset suhteet.

PORONTUTKIMUS

Porontutkimus edistää kestäväen porotalouden harjoittamista tuottamalla tietoa porosta, porolaidunten tilasta ja käytöstä sekä poronhoidon ekologisista näkökohdista hallinnon, elinkeinoelämän, järjestöjen, kansalaisten ja tiedeyhteisön tarpeisiin.

Porolaidunten tilan seurantaan jatketaan kehittämällä inventointimenetelmää muiden seurantaan tekevien tahojen kanssa. LYNET-yhteistyötä tullaan hyödyntämään tutkittaessa porolaidunnusta ja elinkeinoa osana arktista elinympäristöä ja maankäyttöä. Poron ruokintatutkimuksessa selvitetään ruokinnan vaikutukset poroon, poronhoitoon ja petovahinkoihin.

VESIVILJELY

Vesiviljelyn keskeisin tehtävä on huolehtia alkuperäisten ja taantuneiden arvokalakantojen säilyttämisestä viljelyn keinoin. Lisäksi huolehditaan mäti- ja poikastuotannosta alkuperäiskantoja käyttävään istukastuotantoon, joka kattaa myös valtion omia velvoitteita sekä valtion harjoittaman sopimuskasvatustoiminnan. Laajimmat istutusohjelmat liittyvät Inarijärven säännöstelyn kalatalousvelvoitteen hoitoon, Perämeren jokien lohi- ja taimenkantojen elvyttämiseen sekä eteläisten merialueiden ja Saimaan alueen taantuneiden lohikalakantojen hoitoon. Poikastuotannosta merkittävä osa tuotetaan sopimuskasvatuksella.

Mädintuotannosta yli puolet myydään yksityiselle sektorille kalavesien istutushoidon alkumateriaaliksi, loppu käytetään omaan emokalankasvatukseen, poikastuotantoon ja arvokalakantojen hoitotutuksiin. Tuotannon määrää sopeutetaan markkinoiden muutoksiin niin, että tutkimuslaitoksen markkinaosuus istutuspoikasissa säilyy edelleen vähäisenä.

Vesiviljelyelinkeinon kehittymiselle luodaan edellytyksiä asiantuntijapalvelujen ja tuotekehityksen avulla. Tuotekehityshankkeista tärkeimpiä ovat jalostusohjelmat joissa pyritään entistä kustannustehokkaampiin ratkaisuihin molekyyligeneettisillä menetelmillä. Jalostettua viljelymateriaalia toimitetaan elinkeinon hyödynnettäväksi. Kehityspannista käytetään myös uusiin kotimaisiin ja tuotaviin ruokakalatuotannon viljelylajeihin. Taantuneiden nahkiaiskantojen elvyttämistä palvelevaa viljelytoimintaa kehitetään.

Asiantuntijuutta hyödynnetään kansainvälisissä kehityshankkeissa. Oman viljelytoiminnan taloudellisuutta ja tuottavuutta parantaviin ratkaisuihin panostetaan. Kehityspanoksia käytetään erityisesti viljelyn keinoin ylläpidettävien kalakantojen monimuotoisuuden säilytysmenetelmiin.

Toimintamäärärahaa käytetään sellaisiin kalanviljelyn ja tutkimustoiminnan prosessien perusrasparannuksiin, jotka eivät kuulu vuokranantajien vastuulle. Pääasiassa ylläpito- ja peruskorjausvastuut ovat vesiviljely- ja tutkimustoiminnan kiinteissä järjestelmissä ja laitteissa. Näitä ovat mm. vesitysjärjestelmät, altaat, mittaus-, prosessinohjaus- ja ruokintajärjestelmät sekä näihin liittyvät tilat ja rakennelmat.

Luonnonravintolammikot on pääosin yksityisille vuokrattu. Lammikoiden maa- ja vesirakenteiden, kalankeräilyjärjestelmien ja suojarakennusten kunnossapito on pääasiassa tutkimuslaitoksen vastuulla.

TUOTTAVUUSOHJELMAN AIHEUTTAMAT TOIMENPITEET

Tutkimuslaitoksen toiminta sopeutetaan vuosien 2011 – 2013 kehysten mukaan keskittymällä tutkimuslaitoksen ydintehtäviin. Tavoitteen saavuttamiseksi toteutetaan tutkimuslaitoksen tuottavuusohjelmaa 2007 – 2011, jossa on esitetty kuvaus vaikuttavuuden ja tuottavuuden parantamisen tavoitteista ja keinoista sekä edellytyksistä. Vuonna 2011 tuottavuusohjelman mukainen kehysvähennys on 500 000 euroa.

Tuottavuusohjelmaa tarkennetaan edelleen lisäsuunnitelmalla vuonna 2010 ja siihen liittyvänä tuottavuustoimenpiteenä toteutetaan vuonna 2010 laadittu toimipaikkaverkoston kehittämissuunnitelma ja lakkautetaan eräitä tehtäviä suunnitelman mukaan.

Tutkimuksessa kevennetään eläinlajien perusbiologian tutkimusta. Jatketaan kannanarviointien ja tilastojen tarpeellisuuden arviointia ja tiedonhallintajärjestelmän kehittämistä. Mädin ja poikasten tuotanto kalastettavien kalakantojen hoitotyötä palveleviin istutuksiin pienenee vähintään samassa suhteessa kuin istutusten volyyymi (noin -3 % vuodessa).

Valtiovastuun linjausten mukaisesti jatketaan kenttä-, koeasema- ja viljelylaitosverkoston kehittämistä siten, että yksiköiden kokonaismäärä vähenee.

TULOKEHITYS

Maksullisen toiminnan tulojen arvioidaan kertyvän 1 900 000 euroa. Maksullisen toiminnan tulotavoitetta pyritään säilyttämään saavutetulla tasolla. Tutkimus-, tilasto- ja palvelusuoritteiden maksullisen toiminnan tulot ovat viime vuosina laskeneet ja asetettu tulotavoite ei ole toteutunut.

Valtion yhteistoiminnasta saatavia tuottoja arvioidaan kertyvän 2 800 000 euroa, josta toimintamenoihin nettoutetut yhteistoiminnan tuotot ovat 1 700 000 euroa ja loput ovat momentin kirjausoikeudella saatua yhteistoimintarahoitusta. Valtiovastuun ulkopuolista yhteistyörahoitusta arvioidaan kertyvän 450 000 euroa ja EU:lta saatavaa rahoitusta 130 000 euroa. Muita tuloja arvioidaan kertyvän 30 000 euroa.

HENKILÖTYÖVUOSIEN KEHITYS

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen henkilötövuosikehys on 276+ Teno 2. Lisäksi tutkimuslaitoksella on käytössään momentilla 30.50.20 12 htv:tä eli yhteensä 290 henkilötövuotta.

Henkilötövuodet sisältävät toimintamomentille budjetoidut henkilötövuodet. Henkilötövuosikehukseen sisältyy valtion yhteistoiminnan ja muun yhteistoiminnan henkilötövuodet. Verrattuna vuoteen 2009 henkilötövuosien kehukset vähenevät 8 henkilötövuotta tuottavuusohjelman mukaan.